

ראובן אופיר (אופנהיים)

הארבל 11 א'

הוד השרון 4534511

טל. 09-7442344

09-7416579

נייד 0506-212-544

E-mail: oppenheim7@bezeqint.net

23 בינואר 2022

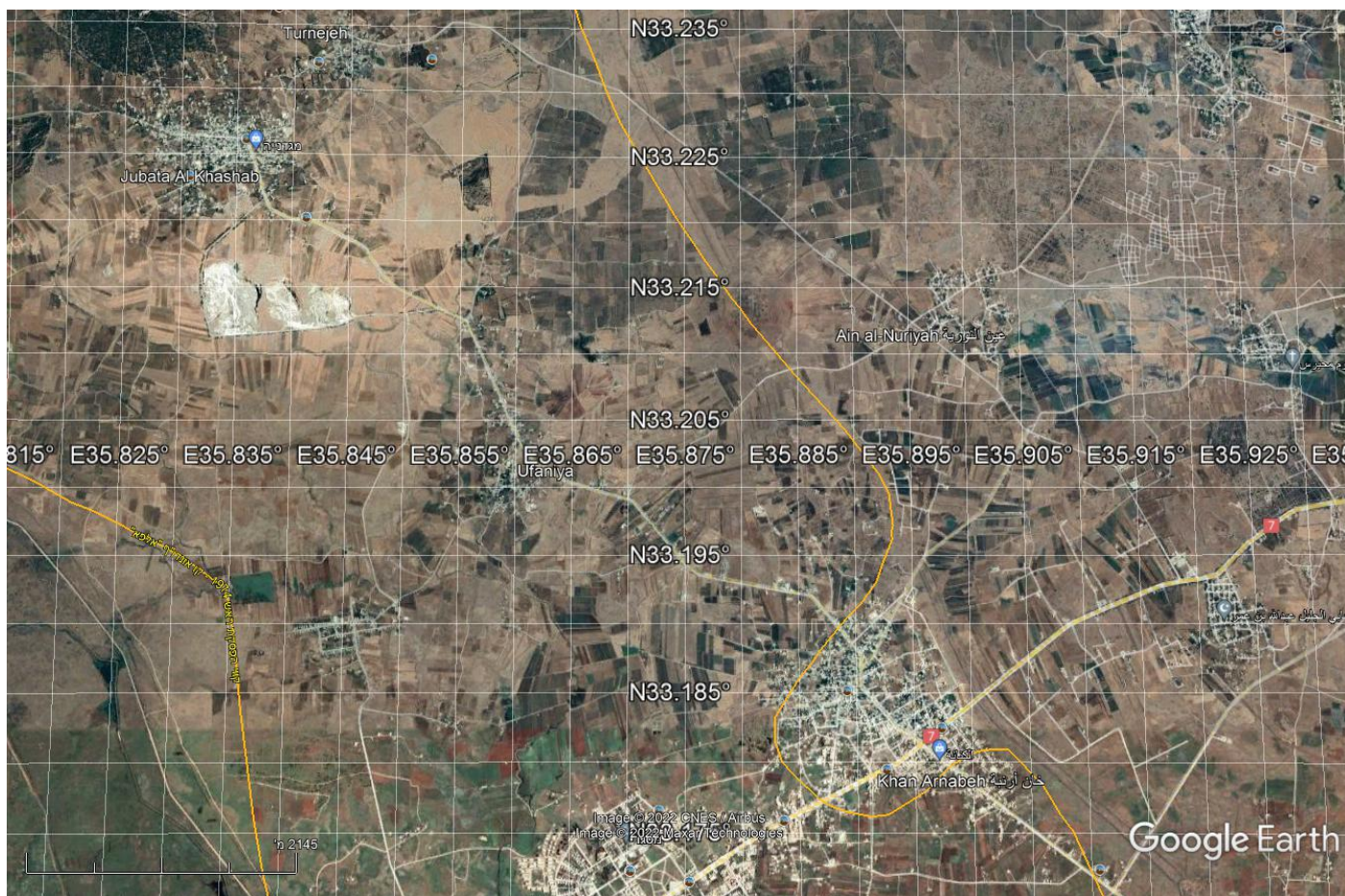
לאורי שלום רב .,

להלן המפה של שטח הפעילות של

המחלקה שלי (שרמן אופיר),

במלחמת יום הכיפורים.

ג'ובתא אל חשב



לדמשק



חאן ארנבה

הדף למטה, הוא שער החוברת " מערכות חימוש במערכה", הוצאה ע"י משרד הבטחון

ביוני 1974. העורך: רס"ן צבי פלד. הדפים בהמשך לקוחים מתוך החוברת הזו.

במערב במזרח במערב



פלוגה בכור ההיתוך

ההודעות הראשונות לגיוס אנשי פלוגת שרותי החימוש הגיעו ביום הכיפורים, כאשר רצים לא היססו להיכנס בחופזה לבתי כנסת, להוציא משם את המתפללים ולזרום להתייצב במקומות הריכוז שלהם. עם מוצאי יום הכיפורים כבר היו אנשי הפלוגה, בדרך לרמת הגולן. במעברות הירדן קידמה את פני אנשי הפלוגה הפגזה כבדה והם נסוגו לאחור, לזמן מה, אל נקודת ההתארגנות.

החל איפוא המירוץ נגד הזמן. המ"פ קבע: "לצאת לדרך וגם בטרמפים, והעיקר שלא נאחר את המלחמה". מצבם של מגויסים כאלה, כלומר אנשי-חימוש, טוב בהרבה ממגויסים אחרים, שכן בפלוגה בעלי-מקצוע מעולים היודעים כי-צד להעמיד את הסדנא על רגליה תוך זמן קצר בלבד. התקרים תוקנו, הושגו מצב-

לצאת לדרך בטרמפים

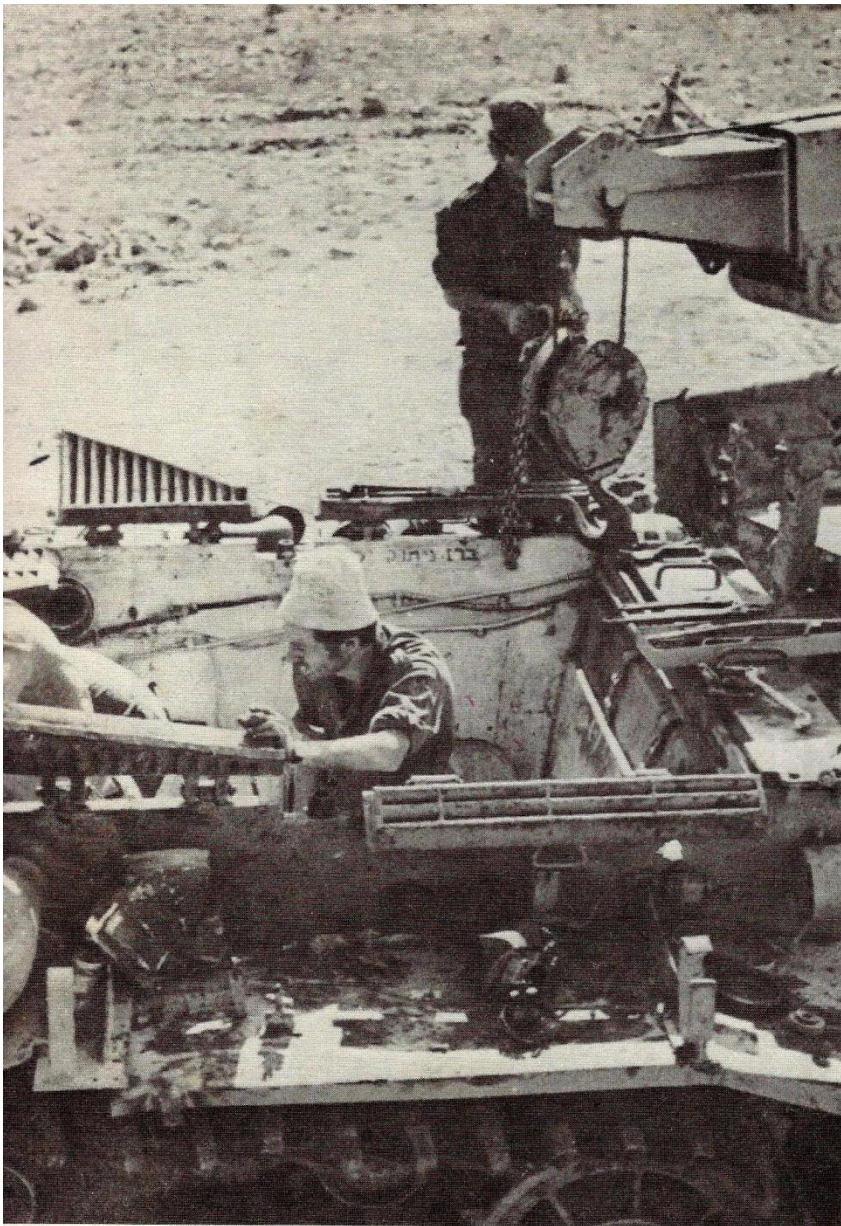
ביום א' בשעות הבוקר עמלו אנשי הפלוגה להכשיר את עצמם לפעילות מבצעית. כלי-רכב המשמשים כמחסנים-ניידים נתגלו כשהם אינם כשירים לתנועה, אם משום חוסר אויר בצמיגים, מצברים שאינם טעונים ועוד. כתגבורת קיבלה הפלוגה רכב-טיולית ואוטובוס אחד.

הפלוגה הוקמה ב-1962 ומאז עברו אנשיה פרקיי-חיים. שורה ארוכה של התיצבויות, שירות ממושך במילואים וכך נוצרו קשרי ידידות ואחוות-רעים, לנשק ולמקצוע. עד לפרוץ מלחמת יום-הכיפורים פעלה הפלוגה במסגרת של חטיבת שריון מהר-ללת ועטורת תהילה. ערב המלחמה נקבעה פלוגת שרותי החימוש כפלוגה קדמית.



המ"פ רס"ן איסי

מחלקת חימוש "שרמן אופיר" בג'ובתא אל חשב - אוקטובר 1973



רים טעונים ובאוטובוס הותקן מכשיר-קשר, והפכו אותו למפקדה ממונעת. ביום א' בערב נעה הפלוגה כולה לרמת הגולן. לאנשים הנעים ברכב היתה נסיעה זו מעין הפוגה, שכן הכל לא עצמו עין זה היום השני.

ביום ב' בשעות הבוקר כבר היתה הכנרת מאחורי האנשים, כשהיא זוהרת כולה מעוצמת הזריחה הבהוקת. אנשי הפלוגה מבחינים בפטריות-עשן וקולטים את הדי התוחמים וההפצצות.

לאורך ציר יהודיה נתקלים אנשי הסדנא ב-3 שרמנים וצנטוריון אחד. קודם מתק-נים את אחד השרמנים ונעזרים בו כדי להעמיד את הצנטוריון ההפוך על רגליו. השרשרת הפרוסה מוחזרת במהירות למ-קומה. צוותי הטנקים שועטים קדימה. הציר פונה לתנועה. למחרת היום אוחו בולמוס התיקונים את האנשים והם נעים בשטח, מחפשים אחרי כל כלי הזקוק לתי-קון מהיר או לטיפול, להניע אותו ממקומו, להפוך אותו במהירות לכלי-רכב לוחם.

תריסר גוויות בואדי

מתוך מחשבה, חלק המ"פ רס"ן איסי את אנשיו כך שפעלו באורח כמעט עצמאי בשטח. בראש המסגרים עמד סמ"ר סלע. בן 35 וכבר זרקה השיבה בשערו, ולמל-חמה זו חלק רב בכך. סלע הוא איש מילואים ככל אנשי הפלוגה של איסי. בחייו האזרחיים, בעתות שלום, משמש סלע כמנהל אחזקה בביהח"ר "מאי" בנתניה, שהיא גם עיר מגוריו.

מקצועו בצבא לא שונה בהרבה מעיסוקו האזרחי ולכן השתלב בקלות בעבודה הרבה שנקראתה לו בדרכו. "היה זה ה-תשיעי או העשירי באוקטובר", סלע לא זוכר במדויק את התאריך, אך את שחזו עיניו ביום זה לא ישכח לעולם. סלע קבל הוראה לסרוק ציר מסויים לאורך ואדי, שם, נאמר לו, מצוי טנק שלנו פגוע, שקשה לגלותו מן הדרך.

"התקדמנו לאורך ציר הנפט כאשר לפתע נתקלנו בוחל"מ נטוש". הו-זל"מ היה שלם ובמצב תקין. לא היה בו אף אחד. הויוד היה קשור בצידו הוחל"מ שלם, כאילו הצוות ירד רק לרגע". הדבר נראה לסלע משונה. זחל"מ תקין, נטוש. "החלטנו לבדוק מה קרה שהשאירו זחל"מ בודד. חשבנו אולי תקלה טכנית אלצה את צוותו לנטשו. נגשנו וניסינו להניעו. נגיעה במתנע והוחל"מ נייעור לחיים, שחרור

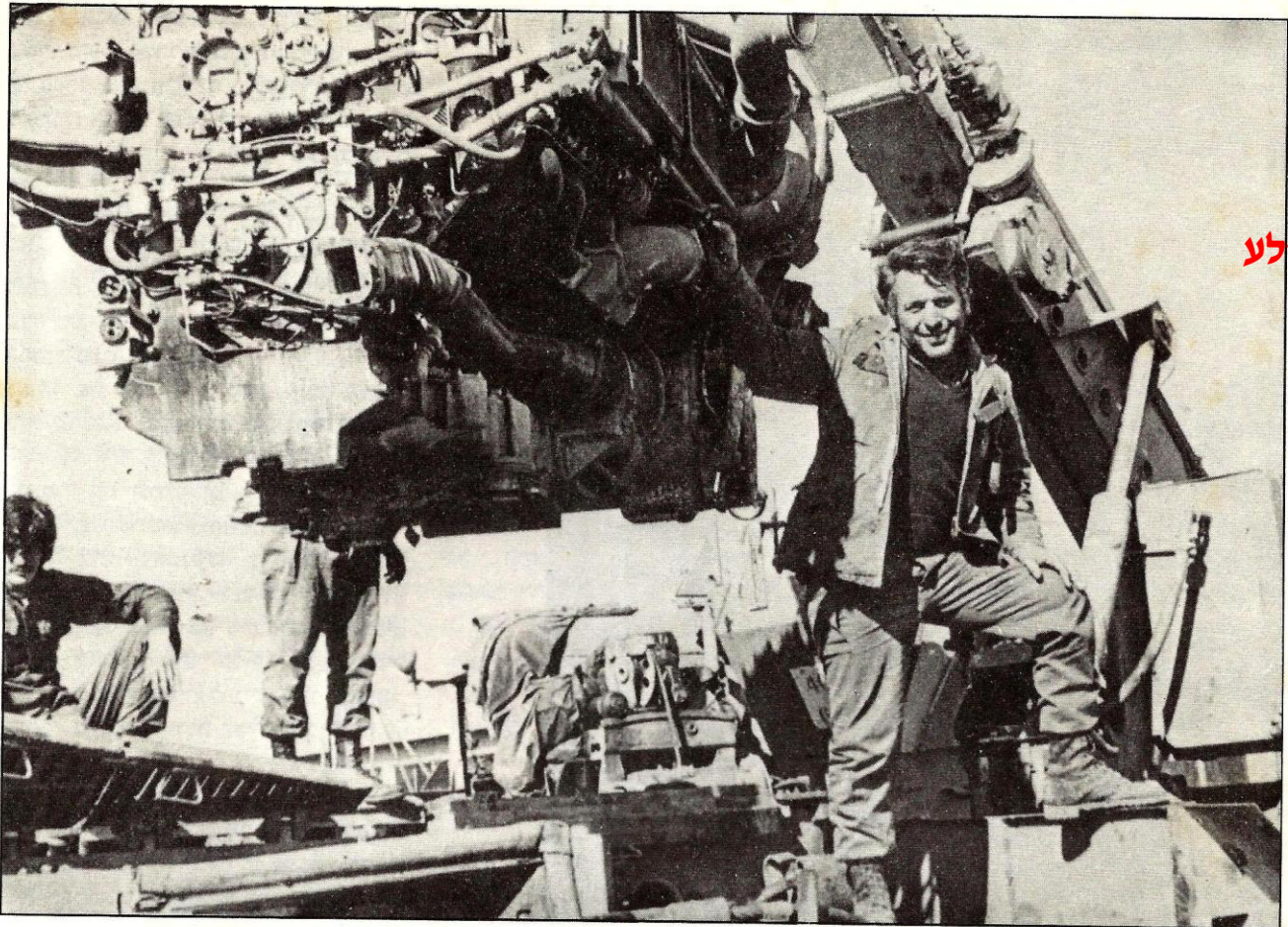
שהכל בסדר. לפתע אומר לו אחד מחיליו בפלוגה. "יש חיילים בואדי". לבו של סלע דלג פעימה אחת. כלי נשקו היה בוחל"מ שכן בלהט החילוץ הניחו כי הפריע לו בעבודתו. חייל אחר מכיתתו שהחזיק בנשק קרב אליו. סלע שחשש כי בואדי מסתתרים חיילי אויב שירדו מהטנקים הפגועים שהיו בסביבה, פרש את אנשיו בקשת ובוהירות החלו לרדת בואדי לכיוון בו נראו החיילים. המראה נתגלה לעיניו, מדהים בפלצותו, בבת אחת. קבוצת חיילים שמנתה 12 איש שכבה בואדי בתנוחות שונות של קפאון אברים.

דבר משותף היה לכולם, ידיהם היו כפוי-ות, לאחור ומטליות תחובות בפייהם.

המצמד והוחל"מ נע. הכל תקין. התעלומה מתגברת. אנשיו של סלע מתפורים בשטח עורכים-חפוש אך לא נמצא אדם באזור מלבדם. אחד מהחוליה מתיישב בוחל"מ ומפנה אותו לעורף שם מצוותים אותו בחוליה טכנית.

בעוד הוחל"מ עושה דרכו לעורף, המשיכו סלע ואנשיו במשימתם, הגיעו לציר שנקבע להם, ירדו לואדי והחלו לחפש את הטנק הפגוע. כעבור זמן מה נמצא הטנק והתברר כי יש צורך בטנק חילוץ כדי להעלותו מהואדי.

טנק החילוץ מגיע, הכבלים נקשרים לטנק הפגוע והעלאתו במסלול מתחילה באי-טיות. סלע נע רגלית הלך וחזור בין הטנק הנגרר ובין הטנק הגורר כדי לודא



במצב טוב והועבר לטנק שמנועו נפגע. הוחלפו שני מנגנוני-ציוד. באחד הטנקים פגע פגז במדף ובצריח. "בעזרת הגרר פתחנו פתח כדי לשחרר את הצריח".

התכנון סיכות פלדה

לאחר עבודה מאומצת, קיבל הצוות לידי את הטנק והמשיך בלחימתו. הפלוגה מפרזרת כעת על פני שטח גדול. באנשים מטפלים סגן אביעד והרס"פ ישראל. בצו"מת ווסט פגשו באנשי פלוגה שנותרה, כאשר הפלוגה עלתה על מארב סורי. האנשים מסתערים על העבודה ועם בוקר לא נותר גם טנק אחד שאינו כשיר ללחימה. אותו זמן עובדת חוליה אחרת במגרש ריק בקוניטרה. בעבודה מאומצת שנמשכה 24 שעות רצופות ונעשתה תחת הפגזה כבדה, מוחזרים לכשירות 24 טנקים. החזרה לכשירות פירושה גם חימוש ותידלוק ודיווח ליהודות. במבצע הסרטקדים זה ביצעו אנשי החימוש שני איל-תורים מיוחדים במינם: זרוע גלגל-מרכוב נשרפה וגלגל המרכוב נשמט. "הרכבנו

המילה המדוייקת, הסתער על העבודה כאילו לפרוק את זעמו על כלי המתכת. מאוחר יותר הצליח לקשר בין הזחל"מ הנטוש ובין החוליה הטכנית.

המ"פ רס"ן איסי ואנשיו נעו עמו לפני הפלוגה עצמה. מגלים זחל"מ נטוש ופגוע של חוליה טכנית. לאחר התיקון מצוותים אותו בחולית רק"מ. לאט לאט מצטרפים אלינו זחל"מים על צוותיהם, שאיבדו את יחידותיהם. בדקנו 30 טנקים שהיו בשטח. מרביתם פגועים ואין מה לעשות. אלה נחשבים כמושבתיים, לעת עתה. 12 טנקים תוקנו והוחזרו ליחידותיהם. חלפים היו חסרים, והזמן דוחק. מצפים אומנם להבאתם של חלפים לשטח ובינתיים נוטלים המכונאים חלקים שמישים מטנקים מושבתיים, מצטרפים אותם לאחד ומשקמים טנקים פגועים.

לא תמיד היו צוותים במקום ולא היה מי שידווח על תקלות. המ"פ מחליט לגשת לכל טנק ולאתר את התקלה, ללא דיווח של הצוות.

אנשי החוליות מחליפים שני הנעים סופיים. מטנק מושבת נלקח המנוע, שהיה

מקרוב ניכר היה כי הסורים התעללו בעציריהם בטרם נורו. מבט נוסף מקרוב, גרם להלם נוסף, היו אלה שמונת אנשי חוליה טכנית אנשי חימוש, כולם חיילים סדירים — ילדים בני שמונה עשרה תשע עשרה לכל היותר" נזכר סלע. פניו אינן מביעות דבר אך אצבעותיו מסגירות את סערת רוחו, כאילו הן עצמאיות מתפתלות הן זו בזו.

"בדם קר רצחו אותם הסורים" אומר סלע. כנראה הופתעו שעה שעסקו בתיקון הטנק. ארבע הנוספים הם כנראה ארבעת אנשי צוות הטנק. אנשי החוליה שכותרו בזמן עבודתם נכנעו וציפו ליחס אנושי כלפיהם, כפי שמחייבת אמנת ג'נבה. אלא שלסורים ישנה דעה אחרת כלפי אמנות בינלאומיות: הם כפתו את האנשים ול-אחר מכן ירו בהם מטווח קצר, לא לפני שטרחו להתעלל בהם.

מנוע מטנק מושבת

משהשתחרר סלע מהמראה שלעיניו דיווח מיד לפיקוד וחזר לעבודה. חזר זו לא

מיסבים עם גלגל מרכוב חדש והאום הסו-גר. את האום ריתכנו אל הזרוע והטנק ממשיך עד היום בתנועה סדירה. בטנק אחר נשבר הציר המרכזי למערכת מוטות ההיגוי. "יצרנו במקומו ציר מאולתר" מספר אביעד: "הנחנו אום על רצפת הגחון ולתוך האום פנימה התכנו סיכות פלדה של רשת הסוואה כדי לקבוע את האום אל הרצפה. זאת ללא ריתוך חשמלי, שכן ריתוך כזה מחייב פריקת התחמושת מהטנק." גם טנק זה המשיך בתנועתו עד היום.

החברה חוללו נפלאות

קשה היה למכונאים לעבוד, שכן הסרו להם כלים מתאימים. בתושיה בלבד ביצעו האנשים החלפת קנה תותח מטנק מושבת לטנק תקין, וזאת ממש ללא כלים: "פירקנו את מפנה הגזים בטנק המושבת, ודרך החור בקנה (המתאים למפנה הגזים) סו-בכנו את הקנה עם מגוף שנקשר לזחל"מ. לאחר שהצלחנו לסובב את הקנה, התקנו אותו בעזרת חבל בטנק התקין. מכונאי השרמן החליפו מנועים ושני דיפרנצי-אליים. המסגרים בנו מיתקן-אלונקות בנגמ"ש. אפילו שני טכנאי-הקשר רזמו-ביץ. וחבוק הפליאו לעשות."

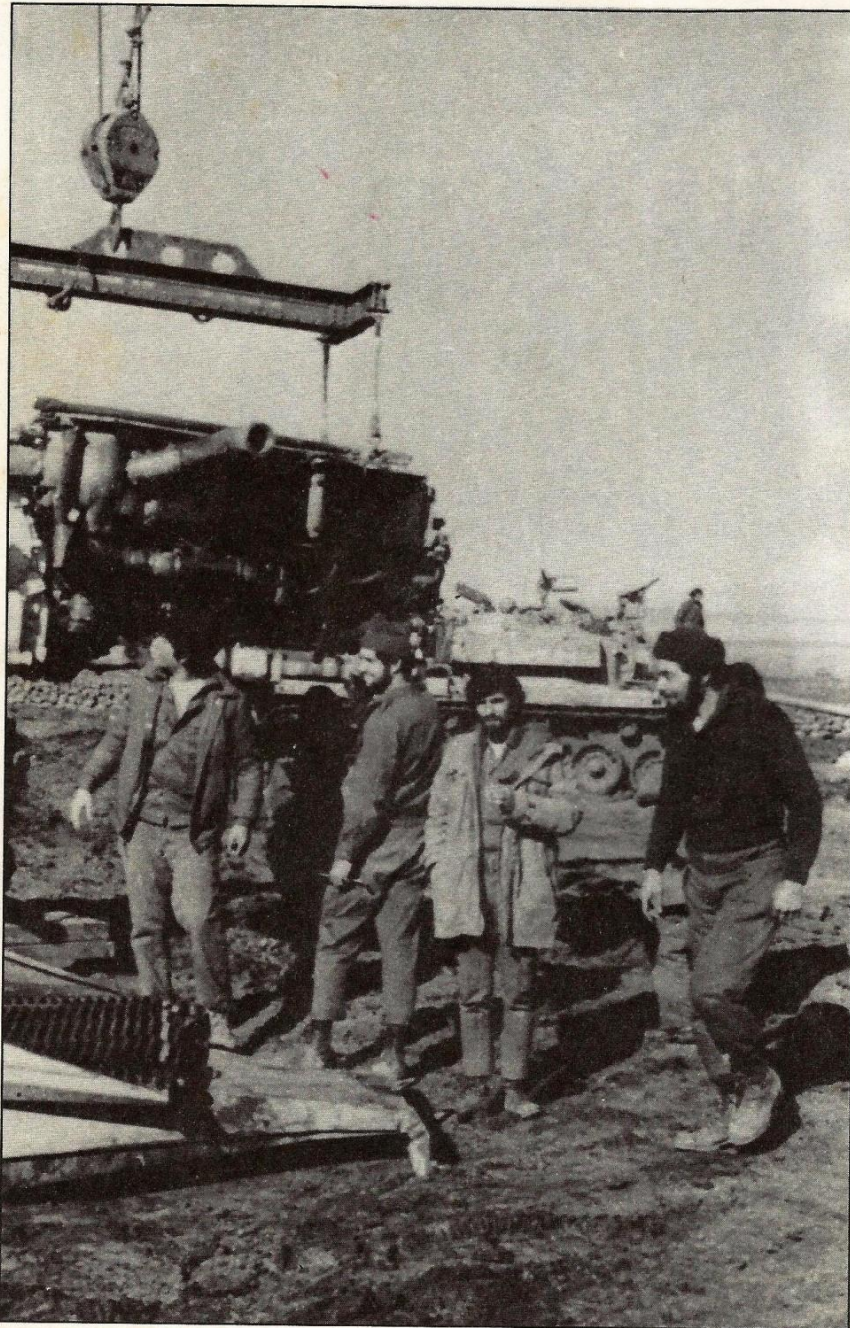
הפלוגה היתה כה מאורגנת, עד כי תזווה השיירה הפלוגתית, התנועות והדילוגים — היו משומנים כהלכה.

הכל נעשה במהירות-שיא וכך גם ההת-ארגנות לחניון. חולית-החילוץ של הפלו-גה ביצעה משימות רבות, נוסף לעבודה השיגרתית שהיתה מוטלת עליה: האנשים גררו קרונות-רכבת לשם התקנתם כמק-לחת לחיילים, פירקו צריפים וגררו אותם למקומות שהותו כמקומות-מגורים, גרו גם חממות כדי שהחיילים יוכלו להתגורר בהן. הגוררים עסקו גם בחילוץ פגרי טנ-קים (טנקי טי. 34) הכשרתם כעמדות-תצפית וגרירתם ליעדם.

מסיבת חנוכה עד הבוקר

3 שבועות מפרוץ המלחמה התמקמה הפלוגה, בכפר ג'ובתא אל חשב, האנשים נכנסו לגור במבנים ששימשו בית-ספר. פונו סככות לצרכי העבודה, את משטחי המגורים ציפו האנשים באבן-גרוסה, הוקם

אומצה על ידי מושב דישון, שהשפיע רוב-טובה ורוב-תקרובת על האנשים. כן שמחו אנשי הפלוגה לקבל את תרומתם של יקבי ראשון לציון וזכרון יעקב ויקבי שטוק נתניה. המסגרים הכינו כמות ניכרת של חנוכיות מקוריות, ועדת התרבות איר-גנה מצעד-אמנים, מאנשי הפלוגה כמובן — והמסיבה נמשכה עד שעות הבוקר המוקדמות.





מחלקת חימוש "שרמן אופיר" בג'ובתא אל חשב - אוקטובר 1973
(אני - על הטנק בצד ימין)



מחלקת חימוש "שרמן אופיר" בג'ובתא אל חשב - אוקטובר 1973
(אני - השני מימין)



מחלקת חימוש "שרמן אופיר" בג'ובתא אל חשב - חורף 1974
(אני - בצד שמאל)



מחלקת חימוש " שרמן אופיר " בג'ובתא אל חשב - חורף 1974
(רס"ן איסי - משמאל - מתדרך אותנו. אני מימין)

מקווה שהיצלחתי להעביר לכם, קצת ממה שחווינו שם.

, בברכה ,

ראובן אופיר